

V

Kommittémotion

Motion till riksdagen: 2014/1542

av Christina Höj Larsen m.fl. (V)

med anledning av prop. 2013/14:248 Genomförande av
det omarbetade skyddsgrundsdirektivet

---

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag om vad som är ett lagligt och säkert sätt att ta sig till det geografiska område som det hänvisas till i skrivningarna om inre flykt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag som förtydligar sambandet mellan skälen för förföljelse och avsaknaden av skydd mot förföljelse av hbt-flyktingar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag till ändring i utlänningslagen som innebär att könsidentitet och könsuttryck kan ligga till grund för flyktingskap.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om barnens rättigheter.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med lagförslag om att även asylsökande vuxna ska ha rätt till hälso- och sjukvård på lika villkor.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den nytillträdde regeringen på EU-nivå kraftfullare bör driva att det omarbetade skyddsgrundsdirektivet ska tillämpas.

2 Inledning

Den 13 december 2011 antog Europaparlamentet och rådet det omarbetade skyddsgrundsdirektivet. Direktivet trädde i kraft den 9 januari 2012 och skulle ha varit genomfört i medlemsstaterna senast den 21 december 2013.

Syftet med det omarbetade skyddsgrundsdirektivet är att ”i förhållande till det första skyddsgrundsdirektivet åstadkomma en ökad harmonisering samt ett förtydligande och ett förenklande av reglerna inom EU vad gäller grunderna för skydd och skyddets innehåll. Därigenom kan ett mer effektivt asylsystem uppnås”. Det omarbetade skyddsgrundsdirektivet tillåter enligt artikel 3 att medlemsstaterna inför eller behåller förmånligare bestämmelser för att fastställa vem som ska betraktas som flykting eller som en person som uppfyller kraven för att betecknas som alternativt skyddsbehövande och för att fastställa innebörden av internationellt skydd, förutsatt att de är förenliga med direktivet. Detta vill Vänsterpartiet ta fasta på. Vi välkomnar alla skrivningar som syftar till att ge ett bättre skydd för asylsökanden: i propositionen föreslås att det ska anges i lag vilka aktörer som kan erbjuda skydd mot förföljelse och annan behandling som utgör grund för skyddsbehov, samt att sådant skydd måste vara effektivt och inte av tillfällig natur. Det föreslås också att det ska anges i lag att skyddsbehövande i vissa fall inte ska upphöra att vara skyddsbehövande trots att förutsättningarna för ett upphörande är uppfyllda. Vidare föreslås att en förälder till ett ogift barn som är skyddsbehövande eller en annan vuxen person som får anses ha trätt i föräldrarnas ställe ska ha rätt till uppehållstillstånd om han eller hon befinner sig i Sverige och beslutet om hans eller hennes asylansökan fattas i samband med beslutet om barnets asylansökan. Dessutom föreslås att när tidsbegränsade uppehållstillstånd förnyas för skyddsbehövande eller deras familjemedlemmar ska giltighetstiden som huvudregel vara minst två år. Med detta sagt tycker vi att en del skrivningar behöver utvecklas, särskilt vad gäller kapitlet som rör internt skydd. Vi anser också att utlänningslagen behöver förtydligas när det gäller förutsättningar för att betraktas som flykting (hbtq-personers flyktingstatus), vilka som ska få tillgång till sjukvård och hur man ska tillgodose behovet av bostad. Inte minst saknar vi det barnrättsliga perspektivet.

3 Internt skydd

Vi anser att det bör föras in en reglering av internflyktsbedömningen i utlänningslagen. Vi menar att svensk praxis rörande internt skydd inte lever upp till det omarbetade skyddsgrundsdirektivets krav. Man kan även ifrågasätta varför internt skydd inte lagregleras när aktörer som kan ge skydd lagreglerats. Regeringen bör därför återkomma med lagförslag om vad som är ett lagligt och säkert sätt att ta sig till det

geografiska området, som det hänvisas till i skrivningarna om inre flykt. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

4 Förutsättningar för att betraktas som flykting

När det gäller skyddsgrundsdirektivets bestämmelse om samband mellan skälen för förföljelse och avsaknad av skydd mot förföljelse anser Vänsterpartiet att utlänningslagen behöver förtydligas. Det finns allvarliga brister i gällande praxis för asylprövningen när det gäller flyktingar som är homosexuella, bisexuella eller transpersoner. Vi delar RFSL:s bedömning att det endast är undantagsvis som avsaknaden av skydd mot förföljelse vägs in vid bedömningen av asylskälen. RFSL skriver i sitt remissvar: ”I flertalet av de länder som hbt-flyktingar flytt ifrån saknas skydd mot diskriminering och förföljelse men detta förhållande påverkar mycket sällan beslutet”. Regeringen bör återkomma med lagförslag som förtydligar sambandet mellan skälen för förföljelse och avsaknad av skydd mot förföljelse gällande hbt-flyktingar. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Asylsökande transpersoners skydd

Vänsterpartiet välkomnar att det omarbetade skyddsgrundsdirektivet innehåller en bestämmelse om att det ska tas hänsyn till könsrelaterade aspekter, inbegripet könsidentitet. Vi skulle dock vilja se ett förtydligande. Diskrimineringsombudsmannen, DO, har i sitt remissvar ett förslag som vi vill ta fasta på. Förslaget innebär att man i 4 kap. 1 § utlänningslagen anger att begreppet tillhörighet till viss samhällsgrupp, utöver kön och sexuell läggning, även inrymmer könsidentitet och könsuttryck. En sådan förändring skulle, som DO också skriver, ha ”fördelen att tydligare ange vad som redan gäller”, dvs. att förföljelse som grundar sig på könsidentitet och könsuttryck kan ligga till grund för flyktingskap. Regeringen bör återkomma med ett förslag om förändring i utlänningslagen som innebär att könsidentitet och könsuttryck kan ligga till grund för flyktingskap. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6 Barnrättsligt perspektiv

Vänsterpartiet saknar barnens rättigheter i det omarbetade skyddsgrundsdirektivet. I likhet med flera remissinstanser vill vi att utlänningslagen ska precisera barnspecifik förföljelse som ett skäl för flyktingstatus. Likaså behöver tillgången till barnspecifik landinformation säkras. Informationen ska kunna kompletteras från frivillig- och barnrättsorganisationer och inte bara från officiella FN- och EU-dokument, detta för att bilden ska bli så heltäckande och adekvat som möjligt. Vänsterpartiet anser också, i likhet med Rädda Barnen, att barn ska ha tillgång till integrationsfrämjande åtgärder. Vi

vill att det återinförs ett sådant ansvar hos kommunen för att samordna och ansvara för nyanlända barns etablering och introduktion. Likaså behövs det fler kommunplatser, utan vinstintressen inblandade, för att kunna erbjuda anständigt boende. Det är i högsta grad en fråga om barnets rättigheter. Vad som anförs ovan om barnens rättigheter bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7 Hälsa- och sjukvård

Det omarbetade skyddsgrundsdirektivet tillåter medlemsstaterna att ha förmånligare bestämmelser än direktivet anger. Med anledning av det vill vi återigen lyfta kravet att alla människor ska ha rätt till hälso- och sjukvård på lika villkor och att denna rättighet även ska gälla asylsökande vuxna, vilket inte är fallet i dag. Regeringen bör återkomma med lagförslag om att även asylsökande vuxna ska ha rätt till hälso- och sjukvård på lika villkor. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Tillämpningen av det omarbetade skyddsgrundsdirektivet

Det omarbetade skyddsgrundsdirektivet putsar genomgående skrivningarna åt rätt håll. Tyvärr tenderar EU:s medlemsländer att aktivt och medvetet strunta i direktivet och det blir i praktiken verkningslöst. EU-kommissionen har gjort lite eller ingenting för att komma till rätta med det här. Den nyttillträdde regeringen bör på EU-nivå kraftfullare driva att det omarbetade skyddsgrundsdirektivet ska tillämpas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Christina Höj Larsen (V)

Ulla Andersson (V)

Ali Esbati (V)

Wiwi-Anne Johansson (V)

Daniel Riazat (V)

Daniel Sestrajcic (V)